

Asia: VN/1752/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen täydentämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Laki jätelain muuttamisesta ja pykäläperustelut

9 §. Tuotteita koskevat huolehtimisvelvollisuudet ja kiellot

-

22 §. Valtion viranomaiset

-

24 a §. Markkinavalvonta

Jätelakiin esitetään uusi momentti, jossa säädettäisiin kunnan elintarvikevalvontaviranomainen markkinavalvontaviranomaiseksi pakkausasetuksen 7 artiklan 1 kohdan a-c alakohdassa ja 2 kohdan a-c alakohdassa säädetyn kierrätysmateriaalin vähimmäisosuutta koskevan vaatimuksen osalta. Ruokavirastolle esitetään velvollisuus osallistua mainitun valvonnan suunnitteluun, ohjaukseen ja kehittämiseen.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, ettei kyseisen artiklan mukaisia valvontatehtäviä ole tarkoituksenmukaista hoitaa kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen toimesta. Asetuksessa esitetyt valvontatoimet lisäisivät merkittävästi kuntien valvontaviranomaisten sekä Ruokaviraston hallinnollista taakkaa. Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, ettei esitetyjä valvontatehtäviä voi hoitaa muun tarkastuksen ohella, vaan se vaatii merkittävää perehtymistä aiheeseen, josta jätelaissa ja markkinavalvontalaissa nykyisin säädetyillä viranomaisilla on syvällisempi käsitys. Lisäksi elintarvikelainsäädännön terminologia ja valvontakäytännöt eroavat merkittävästi jätelaista sekä markkinavalvontalaista. Tämä saattaa johtaa sekaannuksiin ja väärin mitoitettuihin toimiin sekä muodostaa riskin erilaisiin valvontakäytäntöihin kuntien välillä. Myös toimijat olisivat eriarvoisessa asemassa, kun valvontakäytännöt vaihtelisivat kahden eri valvontaviranomaisen, elintarvikevalvontaviranomaisen ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston, välillä.

Esityksen mukaan kunnan elintarvikevalvontaviranomainen suorittaisi valvontaa osin markkinavalvontaviranomaisena. Lisäksi PPWR:n rikkomistilanteissa kunnan elintarvikevalvontaviranomainen soveltaisi jätelakia ja markkinavalvontalakia. Elintarvikevalvontaviranomaisella ei ole tällä hetkellä toimivaltaa kummankaan lain puitteissa, eivätkä elintarvikevalvontaviranomaiset tunne markkinavalvontalain tai jätelain sisältöä ja pakkokeinoja. Olisi epätarkoituksenmukaista osoittaa kyseisten lakien alaista valvontaa ja pakkokeinojen käyttöä muille kuin niille viranomaisille, jotka jo muutenkin työssään niitä soveltavat. Hyvän hallinnon toteutumiseksi ehdotetut tehtävät tulisi osoittaa valvontaviranomaisille, jotka tuntevat markkinavalvontalakia ja jätelakia. Kyse on kokonaisuudessaan viranomaistoiminnan järkevistä organisoinnista.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto toimii valvontaviranomaisena 7 artiklan 1 kohdan d alakohdan, 2 kohdan d alakohdan osalta. Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että Turvallisuus- ja kemikaalivirasto vastaisi 7 artiklan 1 ja 2 kohdan valvonnasta kokonaisuudessaan. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto voisi kuitenkin pyytää 24 § 1 kohdan mukaisesti asiantuntija-apua Ruokavirastolta ja valvonta voitaisiin tarvittaessa siirtää elintarvikevalvontaviranomaiselle, jos pakkauksesta voi olla PPWR 7 artiklan 5 kohdan a alakohdan tarkoittama kontaktimateriaaleja koskevan kehysasetuksen (EU) 1935/2004 3 artiklan mukainen riski elintarvikkeelle. Tällöin elintarvikevalvontaviranomainen voi arvioida riskin suuruutta ja toteuttaa valvontatoimet elintarvikelainsäädännön mukaisesti. Tämä vastaisi myös PPWR:n 5 artiklan 5 kohdan PFAS-yhdisteiden valvonnan vastuunjako.

Hallitusohjelman luvun 3.1. mukaan kaikkien kuntien toimintaedellytyksiä vahvistetaan purkamalla normeja nykyisestä kuntien tehtäväkentästä. Lisätehtävien antaminen kuntien elintarvikevalvontaviranomaisille olisi vastoin hallitusohjelman tavoitteita.

25 §. Muut valvontaviranomaset

Jätelakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti, jossa säädettäisiin kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen tehtäväksi valvoa pakkausasetuksen 32 artiklan noutoruoka- ja juoma-alan uudelleentäyttövelvollisuutta ja 33 artiklan noutoruoka- ja -juoma-alan uudelleenkäyttötarkastusta koskevan velvollisuuden noudattamista. Kunnan elintarvikevalvontaviranomainen valvoisi lisäksi, että uudelleen täyttöjärjestelmät täyttävät artiklan 28 ja liitteessä VI olevassa C osassa säädetyt vaatimukset.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että ehdotetut tehtävät lisäisivät kunnan elintarvikevalvontaviranomaisen työtehtäviä. Elintarvikelainsäädännön ulkopuolelta tulevat tehtävät, jotka osoitetaan elintarvikevalvontaviranomaisille tarkastettaviksi vain siksi, että elintarvikevalvontaviranomaiset käyvät paikan päällä tarkastuksilla suorittamassa omia valvontatehtäviään, saattavat jäädä riskiperusteisessa elintarvikevalvonnassa valvomatta. Uudelleentäyttö- ja -käyttömahdollisuuden tarkastaminen olisi suoritettavissa kohtuullisessa ajassa, mutta artiklan 28 sekä liitteen VI osan C vaatimusten tarkastamiseen olisi varattava enemmän aikaa. Kunnan elintarvikevalvontaviranomaisilla on haasteita saada nykyiselläänkin elintarvikelainsäädännön valvontaan kuuluvat asiat tarkastetuksi annetussa ajassa. Riskinä on, että elintarvikelainsäädännön ulkopuolelta tulevat tehtävänannot jäävät hoitamatta.

Kuten 24 a § koskevassa lausunnossaan, maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että lisätehtävien antaminen kuntien elintarvikevalvontaviranomaisille olisi vastoin hallitusohjelman tavoitteita. Lisäksi markkinavalvonnan ja elintarvikevalvonnan valvontakäytäntöjen eroavaisuus voi johtaa sekaannuksiin ja väärin mitoitettuihin valvontakäytäntöihin, mikäli PPWR:n 32 ja 33 artiklan toimeenpanon valvonta määrättäisiin kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle.

46 §. Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista

-

48 §. Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

52 §. Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi ja jätteen synnyn ehkäisemiseksi

-

55 §. Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

-

61 §. Eräiden tuotteiden tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä vaadittava vakuus

-

63 §. Tuottajayhteisön toiminta

-

63 a §. Tuottajien maksusuudet ja niiden mukauttaminen

-

66 a §. Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

-

68 §. Juomapakkausten palautusjärjestelmän perustaminen ja järjestelmään liittyminen

-

101 §. Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

-

102 §. Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

-

122 §. Tiedonsaantioikeus

-

126 §. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

-

128 §. Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

-

144 §. Maksut

Jätelain 144 §:n 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uudet 4 ja 5 kohdat, joiden mukaan kunnan elintarvikeviranomaisen voi periä pakkausasetuksen 32 ja 33 artiklan sekä 7 artiklan 1 kohdan a-c alakohdan ja 2 kohdan a-c alakohdan noudattamiseen liittyvästä tarkastuksesta ja muusta valvonnasta.

Maa- ja metsätalousministeriö katsoo, että on tarpeellista säätää kunnan elintarvikevalvontaviranomaisille mahdollisuus periä maksu tekemistään valvontatoimista. Maa- ja metsätalousministeriö huomauttaa, että asiaan perehtyminen vaatii kuitenkin merkittäviä resursseja kuntien elintarvikevalvontaviranomaisilta, eikä tähän käytettyä aikaa voi täysimääräisesti periä valvontatoimien yhteydessä.

Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta ja pykäläperustelut

1 §. Digitaalisten palvelujen koordinaattori ja muut toimivaltaiset viranomaiset

-

17 §. Eräiden verkkoalustojen tarjoajien seuraamusmaksut

-

Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 23 §:n muuttamisesta ja pykäläperustelut (HE-luonnos luku 7)

23 § Markkinavalvonta

-

Muut kommentit

Mahdolliset muut kommentit HE-luonnokseen

-

Pahkala Elina
Maa- ja metsätalousministeriö